

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 896 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
С.С. Исмаилов	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Kursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish	49
Idirisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlarini.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран	69
Буранова Лола Вахобовна	
Mamlakatimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda klaster tizimini joriy qilish jarayonlari.....	132
Ziyadullayev G'ayrat Umidulla o'g'li	
Hududlar soliq salohiyatini oshirishda soliq risklarini boshqarishning zamonaviy tendensiyalari	138
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
O'zbekistonning xalqaro bozordagi faoliyatini kengaytirishda marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi.....	144
Shadieva Madina Djaloliddin qizi	
Xususiy tadbirkorlik va kichik biznes subyektlarining rivojlanish tendensiyalari.....	148
Jumanazarova Z.K.	
Xalqaro savdning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri	154
Rashidov Bekzod Ulug'bek o'g'li, Isayev Laziz Baxtiyorovich	
Oliygochlarni optimallashtirishda sinergiya samarasiga erishish yo'llari	158
Adizov Sanjar Rashidovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligini ta'minlash asosida aholi kambag'allik darajasini qisqartirish	165
Xoliyrov Murod Qahramon o'g'li, Xoliyrova Shoxista Qahramon qizi	
Концептуальная основа маркетинга в социальных сетях в туризме.....	174
Касимова Зилова Гуламиддиновна	
O'zbekistonda don mahsulotlari klasterlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatini rivojlantirish	182
Alimov G'ayratjon Abduraxmon o'g'li	
Актуальные проблемы и пути решения приватизации государственного имущества в узбекистане	186
Шахзод Сайдуллаев	
Ttijorat bank daromadlaridagi risklarni baholash va boshqarishni takomillashtirish	192
Ahmedov Komron Muhammadaliyevich	
Sanoat korxonalarini iqtisodiy salohiyatini oshirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	196
Quyjanov Xurshid Abdullayevich	
Tashkilotning moliyaviy natijalarini hisobga olishda auditni takomillashtirish masalalari	200
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasi o'rni va ahamiyati.....	206
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
Анализ международного опыта в сфере тепличного овощеводства	214
Нурутдинова Зухра Алишеровна	
Hududda turizm xizmatlarini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalarining mohiyati	220
Madaminova Sanobar Askarovna	
Hududning iqtisodiy o'sishini "yashil" iqtisodiyot asosida shakllantirishning nazariy asoslari.....	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
Davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi faoliyati tahlili.....	230
Umurzakova Mo'tabarxon Nodir qizi	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarning boshqarish tizimini takomillashtirish.....	234
Uzakova Umida Ruziyevna	
O'zbekistonda turistik majmualarni boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va yondashuvlarining metodologik jihatlarini.....	241
Xomidov Qaxxorali Qurbonali o'g'li	
Aktiv va reaktiv quvvatlari tushunchasi va ularni soliqqa tortishdagi mavjud muammolar	247
Boykabilov Bahodir Mustafayevich	

Kichik sanoat zonalari korxona va mahsulotlar raqobatbardoshligini baholashga uslubiy yondashuv	251
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Investitsion jozibadorlikni baholashning uslubiy jihatlari	255
N.N.Zikrillayev	
Hududlarda turizm tarmoqlari infratuzilmasi va uni rivojlantirishni boshqarishning metodologik jihatlari	263
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
The connection of legal protection of geographical indications and state's economic growth	268
Almosova Shahnoza Sobirovna	
Kichik biznesning integratsiyalashuv mexanizmlarini shakllantirish	273
Israilov Rustam Ibragimovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarni samarali boshqarishning nazariy asoslari va o'ziga xos xususiyatlari	277
D.D. Suvanova	
Оптимизация маркетинговой деятельности вузов узбекистана для привлечения абитуриентов	283
Шамшиева Наргизахон Носирхужа кизи	
Davlat budjetidan aholini uy-joy bilan ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari	290
Xannarov Komiljon Karimovich	
Tijorat banklarida transformatsiyalashuv jarayonlarining tahlili	296
Yoqubov Murodjon Valibekovich	
Роль инновационных инфраструктур в обеспечении конкурентоспособности промышленных предприятий	302
Каримов Хожакбар Махамаджон угли	
O'zbekiston qishloq xo'jaligida Osiyocha ishlab chiqarish usuliga asos solinishi	306
Abdulla Abduqodirov	
Kichik biznes korxonalari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilish yo'llari	312
Nasrullayev Feruz Furqatovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy adolat – barqaror rivojlanish kafolati	318
Alimov Nasimjon Hoshimovich	
“Istiqlol” memhonxonasi reklama faoliyati tahlili	322
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda asosiy belgilovchi omillar	328
Xaydarov Xurshidbek Latipjonovich	
Enhancing Industrial Efficiency through Integrative Sustainability Approaches	334
Kholmukhamedova Feruza	
Современные способы получения нефтяных битумов	338
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
O'zbekistonda agrobiznes orqali hududlarni rivojlantirish masalalari	342
Islomov Jamshed Davronovich	
Зарубежный опыт трансформации железнодорожной транспортной системы	347
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlari	351
Qurbanov Jumanazar Omonovich	
Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish hamda hisob siyosatini shakllantirish	354
Uzakov Utkir Abdusattarovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	357
Gulbayeva Feruza Islamovna	

Ta'lim muassasalarida namunaviy shtat, jadvallarni tuzish tartiblarini takomillashtirish	364
Ortiqov Xamroqul Abdumajidovich, Boliyev Bahromjon Rustam o'g'li	
Mamlakatimizda turizm sohasini istiqbolda rivojlantirishga ta'sir etuvchi ekzogen omillar tahlili	369
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining masofaviy va boshqa xizmatlar bozorida raqobatni rivojlantirish masalalari.....	378
Ortiqov Oybek Abdullayevich	
Transport infratuzilmasining xususiyatlari.....	390
Shodmonbekova Nodira Kamoljon qizi	
Asosiy vositalarni xalqaro standartlar asosida hisobga olish tartibi	394
Shermamatov Sirojiddin Xaydarovich	
Logistika jarayonlarida raqamli yechimlar.....	399
Yarashova Vasila Kamalovna, Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
To'g'ridan to'g'ri sug'urta qilish operatsiyalari bo'yicha daromadlarning hisobini takomillashtirish.....	403
Abdusaidov S.J.	
Venchur kapitali: kelib chiqish tarixi va ilg'or horijiy tajribalar.....	409
Do'stov Firuz Ilxomovich	
Анализ статистического исследования рынка паломнического туризма в республике узбекистан	414
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	
Структурно-функциональный анализ гастрономического туризма в республике узбекистан	420
Салиева Екатерина Сергеевна	
Вопросы привлечения внешнего финансирования металлургических предприятий в узбекистане.....	427
Татьяна Будей	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning afzalliklari	431
Khusanov Nodirbek Djumanazarovich	
Innovatsion g'oyalar va yangi ilmiy ishlanmalar asosida innovatsion mahsulotlar yaratishning boshqaruv tizimi samaradorligini oshirish yo'llari.....	437
Daliyev Xusan Xojakbarovich	
Macroeconomic factors in the development of the banking performance	442
Mamadiyorova Madina Nuriddin kizi, Dr.Susanti Kurniawati, X.S.Umarov	
Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	449
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
Ecological sustainability and trade: economic and environmental implications of uzbekistan's accession to the WTO	453
Mironshokh Sattarov, Denny Andriana, Sirojiddin Yangiboyev	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishni o'ziga xos tendensiyalari.....	458
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortishning ilmiy – nazariy asoslari.....	468
Davletov Po'lat Torabayevich	
Ekoshahar tashkil etishda "yashil" belbog' hamda "yashil" makonning o'rni	476
Karimova Muqaddas Zabixullayevna	
Необходимость изучения механизма управления социально-трудовыми отношениями при переходе республики узбекистан на "зеленую" экономику.....	479
Раматов Зафарбек Жуманиязович	

Klasterlarning rivojlanish tarixi, ularning o'ziga xos xususiyatlari va raqobatbardoshlikdagi o'rni.....	482
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
Soliqlarni raqamlashtirish: QQS ning muammo va istiqbollari	486
Abdulxayeva Shahnoza Muhammadiyevna	
Dehqon va tomorqa xo'jaliklarida sug'oriladigan yerlarning unumdorligini oshirish yo'llari.....	492
Xo'jageldiev Chorshanbi Pardayevich	
Topical issues of analytical support for financial resources management of business entities in modern conditions	498
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Исследование цифровой валюты центрального банка как новой формы денег	506
Якубова Шамшинур Шухратовна	
Структуризация прибыли предприятия, факторы формирования и выявление резервов её повышения.....	513
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Xorijiy mamlakatlarda oilaviy migratsiya masalalari.....	517
Kadirova Zulayho Abduhalimovna, Gaziyeva Sulxiya Saidmashrafvna	
Ta'limda innovatsion tadbirkorlikning tarixiy rivojlanishini asosiy bosqichlari.....	522
Madaminova Xusnidaxon Shuxratovna	
Integratsiya jarayonida bog'dorchilikda klasterlarni barpo qilishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar va tarkibiy o'zgarishlarga ta'siri	526
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Banklarning moliyaviy xavfsizligi va uning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri.....	532
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Qishloq xo'jaligida pillachilik biznesini rivojlantirish istiqbollarini belgilash jarayonini ekonometrik modellashtirish.....	535
Turgunov Odilbek Maripovich	
Zamonaviy pul-kredit siyosatining iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi rolini baholash.....	542
Mamanazarov Abdusamat Abdusaitovich	
The unique characteristics of governance systems in various countries: a comparative analysis.....	549
Bozorboev Otamurod Nurmuxammad ugli, Denny Andriana, Usmanov Bunyod	
GREEN ECONOMY AND GREEN CHEMISTRY: principles, priorities, advantages and it's impact to the future.....	553
Fozilova Firangiza Komilovna, Zokirova Ferangiz Zafarovna	
Kichik biznesda yoshlar tadbirkorligini shakllantirish va rivojlantirishning mohiyati va ahamiyati.....	557
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	562
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	
Temir yo'l transportida yuk tashish samaradorligining iqtisodiy negizi tushunchasi va xususiyati.....	568
Shukurova Sultana Said Sultanovna	
Tashqi savdo va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro aloqalarining hozirgi holati va tendensiyasi.....	572
Hayitova Nigora Ilxomovna	
Mamlakat tashqi qarzini boshqarishning samarali yo'llari	576
Choriyev Fazliddin Ishkuvatovich	
A comparative analysis of investment risk management in the non-profit sector	583
Rakhimov Shoxrux Abduqaxxor O'g'li, Muhamad Arief Ramdhany	
Роль налога на доходы физических лиц в формировании бюджета узбекистана.....	587
Наврозова Фароғатхон	

Принцип работы электронных денег в форме электронных кошельков в банковском секторе	592
Ширинова Шохсанам Собир кизи	
Дальнейшее повышение эффективности деятельности постов удаленного электронного декларирования путем преобразования их структуры и алгоритма взаимодействия	598
Вахидова Феруза Алимовна	
Ishbilarmonlik muhitining mohiyati hamda uni baholashning zamonaviy usullari	603
Majidov Faxriddin Abdurazzok o'g'li	
Davlat moliyaviy siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	609
Jabborova Dilafruz Sodiq qizi	
Mamlakat iqtisodiyoti rivojlanishida kichik biznes subyektlari faoliyatining ahamiyati	614
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan biznes loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari	619
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Telekommunikatsiya sanoatining rivojlanish tendensiyalari	625
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
O'zbekistonda xizmatlar sohasi va uning amaldagi holati tahlili	631
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning atrof-muhitni yaxshilash va iqlim o'zgarishlariga qarshi kurashish munosabatlari tahlili	637
Raximova Mohinur Dilshod qizi	
OTMlarining ta'lim faoliyatini boshqarish jarayonida qo'llaniladigan innovatsion shakl va metodlar	645
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsiya loyihalari samaradorligini baholashda moliyaviy modellashtirishning muhim jihatlari	651
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich, Zokirova Feruza Farxod qizi	
Internal factors influencing the competitiveness of the textile industry	657
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Mamlakatimiz tijorat banklari aktivlari samaradorligini baholash dolzarbligi	662
Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich, Baltabaev Maxmud Toshpo'latovich	
Xalqaro bozordagi eng katta birlashish va sotib olish (m&a) opertsiyalari bo'yicha tahlili	667
Ahamdjonov Abdulloh Ahadjon o'g'li	
The impact of markets for innovative banking products on the economy	675
Abdurakhimova Dilara Karimovna	
Increasing the effectiveness of using marketing tools in public transport	686
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, G'iyosidinov Boburbek Baxtiyor o'g'li, Wang Cheng	
E-commerce strategies for global market expansion	694
Allanazarova Dilnoza, Gulnora Abdurakhmanova, Vanessa Gaffar	
Chinese commercial banks experience in asset diversification	704
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Issues of greening the economy in ensuring sustainable economic growth	708
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
“Риск-ориентированный надзор в банковском секторе узбекистана: актуальные практики и вызовы”	712
Суюнов Жасур Бозорович	
Рейтинг устойчивости субъектов предпринимательства: некоторые теоретические и практические аспекты	715
Исроилов Баходир Ибрагимович, Ibragimov Boburshoh Boxodir ugli	

Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish amaliyotini takomillashtirish yo'llari.....	718
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
O'zbekistonda moliyaviy razvedka xizmati faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	725
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li, G'aniyev Samariddin Murodullo o'g'li	
Передовые методы сбора данных для точных маркетинговых исследований	730
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Budjet tashkilotlarida ichki auditni tashkil etish va uning uslubiyotini takomillashtirish.....	733
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda logistikaning nazariy va uslubiy asoslari.....	740
Mirzanova Nozima Maratovna	
Tijorat banklarining transformatsiyalash jarayonlarini masofaviy bank xizmat turlari orqali rivojlantirish	744
Farmanova O'g'iloy Aliqul qizi	
Budjet daromadlarini shakllantirishning xorij tajribasi	748
Saipnazarov Shaylavbek Aktamovich	
Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar – o'zbekistonni yanada rivojlantirish strategiyasining tarbiyaviy omili.....	753
Gulxayo Samandarova Abdulkarim qizi	
Potential of vineyard tourism in Cappadocia region	761
Xashimova Shaxnoza Shuxrat qizi	
Aloqa xizmatlarini ko'rsatishning bugungi muammo va yechimlari.....	767
Shirinova Gulnoza Xudoyor qizi	
Mamlakatlarga xos xatarlarni baholash metodologiyalari tahlili	771
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Tijorat banklarida faktoring operatsiyalariga ta'sir qiluvchi omillarning empirik tahlili	779
Usmonov Farrux Farxodovich	
A Comprehensive Analysis between Entrepreneurship and Unemployment in Uzbekistan.....	787
Shomurodov Tokhir Boymurod ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli, Kuziyeva Gulnoza Rashidovna	
English language competency as a catalyst for promoting sustainable development education in economics programs	792
Askarova Feruza Abdullaevna	
O'zbekiston misolida inson kapitali va tadqiqotlar boshqaruvini tadqiq qilish.....	798
Abdullayev Baxodir	
The role of insurance enterprises in securing global maritime trade.....	804
Sohibjamol Abirkulova	
Fond bozori orqali investitsiya faoliyatini moliyalashtirish yo'llari.....	809
Haydarov O'ral Axmadovich	
Bozor bahosi usullari asosida loyiha tannarxining bir qismi sifatida mehnat xarajatlarini hisoblashning iqtisodiy modeli.....	815
Suvonov Bekniyoz Baxtiyor o'g'li	
Анализ теоретического основы государственного внутреннего финансового аудита Республики Узбекистан.....	821
А.Нурниязов, Б. И. Исроилов	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishda infratuzilmaning ahamiyati.....	829
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li, Shomurodov Tohir Boymurod o'g'li, Botirova Hulkan Olimjonovna	
Innovatsion biznesni rivojlantirishning nazariy jihatlari.....	836
M.E.Ostanova	
O'zbekiston respublikasi davlat budjeti daromadlarini o'rta muddatli prognozlash.....	841
Fayzullayev Doston Mahmud o'g'li	

Conceptual Foundations of Applying Public-Private Partnership Mechanisms in the Tourism Sector	847
Saidov Utkir Uralboyevich	
Tijorat banklarining likvidligini ta'minlashda xorij tajribasi.....	852
Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
Sanoat tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini statistik baholash.....	856
To'rayeva Zilola Turg'unovna	
Tadbirkorlik faoliyatida mijozlar bilan barqaror aloqalarni o'rnatishda CRM strategiyalarining roli.....	860
Xalilova Nafisa Komilovna	
Ways to improve the efficiency of banking services in our country	863
Muminova Masuda Bakhtiyorovna	
Agrar sohada investitsion loyihalarni tutgan o'rni va o'ziga xos jihatlari.....	867
Utanov Bunyod Kuvandikovich	
Анализ тенденций развития инновационной деятельности свободных экономических зон узбекистана.....	872
Ачилова Ширин Шавкат кизи	
Korxonani boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari	880
Nazarov Sherzod Abdusattor o'g'li	
Роль акционерных обществ в национальной экономике: анализ вклада крупных акционерных обществ в валовой внутренний продукт Узбекистана, их роль в создании рабочих мест и осуществлении инновационной деятельности	884
Халекеева Зоя Пирниязовна, Эшов Алишер Ахтамович	
Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini shakllantirishning mohiyati va nazariy asoslari	888
Ashurov Azizbek Asqaraliyevich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarining ahamiyati	892
Xakimova Gulzora Jamshidovna	

MAMLAKAT IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING AHAMIYATI

Xakimova Gulzora Jamshidovna

Toshkent shahar Chilonzor tumani

2-son kasb-xunar maktabi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada EIzlarning iqtisodiy rivojlanishga qo'shadigan hissasi, shu jumladan, investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlari yaratish va eksport salohiyatini oshirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Bundan tashqari, maqolada EIzlardagi soliq va bojxona imtiyozlari, huquqiy va ma'muriy yengilliklar orqali tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish mexanizmlari o'rganiladi. Shuningdek, EIzlarning mamlakat iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish, innovatsion texnologiyalar va zamonaviy ishlab chiqarish usullarini joriy qilish orqali milliy sanoatni rivojlantirishdagi roli ham ko'rib chiqiladi. Maqolada erkin iqtisodiy zonalar samarali boshqarish va ularning milliy iqtisodiy siyosatga integratsiya qilinishining mamlakatning global iqtisodiy tizimdagi nufuzini oshirishdagi ahamiyati alohida ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: erkin iqtisodiy zonalar, qulay investitsiyaviy muhit, investitsion muhit jozibadoplighi, milliy iqtisodiyot, klaster, kooperatsiya, logistika.

Abstract: This article will analyze the contribution of Free Economic Zones to economic development, including their role in attracting investment, creating new jobs and increasing export potential. In addition, the article will consider mechanisms to stimulate entrepreneurial activity through tax and customs benefits, legal and administrative breaks in free economic zones. The role of Free Economic Zones in the development of national industry through the diversification of the country's economy, the introduction of innovative technologies and modern production methods is also considered. The article emphasizes the importance of effective management of free economic zones and their integration into national economic policy in order to increase the prestige of the country in the global economic system.

Key words: free economic zones, favorable investment environment, attractiveness of investment environment, national economy, cluster, cooperation, logistics.

Аннотация: В этой статье будет проанализирован вклад Свободных экономических зон в экономическое развитие, в том числе их роль в привлечении инвестиций, создании новых рабочих мест и повышении экспортного потенциала. Кроме того, в статье будут рассмотрены механизмы стимулирования предпринимательской активности с помощью налоговых и таможенных льгот, юридических и административных послаблений в свободных экономических зонах. Также рассматривается роль Свободных экономических зон в развитии национальной промышленности за счет диверсификации экономики страны, внедрения инновационных технологий и современных методов производства. В статье подчеркивается важность эффективного управления свободными экономическими зонами и их интеграции в национальную экономическую политику для повышения престижа страны в мировой экономической системе.

Ключевые слова: свободные экономические зоны, благоприятная инвестиционная среда, привлекательность инвестиционной среды, национальная экономика, кластер, кооперация, логистика.

KIRISH

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va uning global iqtisodiy tizimdagi raqobatbardoshligini ta'minlash murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, uning samaradorligi turli omillarga bog'liq. Shu omillar orasida erkin iqtisodiy zonalar (EIZ)ning roli va ahamiyati alohida o'rin tutadi. Erkin iqtisodiy zonalar jahon iqtisodiyotida keng tarqalgan iqtisodiy vosita bo'lib, ularning samarali boshqarilishi va to'g'ri yo'naltirilgan siyosatlar orqali mamlakat iqtisodiy rivojlanishining yangi darajalarini ta'minlash mumkin.

Erkin iqtisodiy zonalarining asosiy vazifasi ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlari yaratish, eksport salohiyatini oshirish va texnologik innovatsiyalarni joriy etishdan iborat. Bu zonalarda yaratilgan maxsus huquqiy va iqtisodiy shart-sharoitlar tadbirkorlar va investorlar uchun jozibador biznes muhitini yaratadi. Bunday sharoitlar o'z navbatida iqtisodiy faoliyatning faollashishiga va mamlakat iqtisodiyotiga yangi turtki berishi mumkin.

Tarixiy jihatdan, erkin iqtisodiy zonalar jahonning turli mintaqalarida turli ko'rinishlarda vujudga kelgan. Hozirgi kunda ular rivojlanayotgan mamlakatlar uchun ham, rivojlangan mamlakatlar uchun ham muhim ahami-

yatga ega bo'lib, turli iqtisodiy rejalarining markaziy elementi sifatida faoliyat yuritmoqda. Masalan, Xitoy, Singapur, Janubiy Koreya kabi mamlakatlarda erkin iqtisodiy zonalar orqali amalga oshirilgan islohotlar bu davlatlarning iqtisodiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynagan. Shu munosabat bilan, ushbu tajribalarni o'rganish va ularni milliy iqtisodiy siyosatga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Adam Smit ning "ko'rinadigan qo'l" nazariyasiga ko'ra, erkin iqtisodiy zonalar bozor mexanizmlarini rag'batlantirish orqali iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadi. Uning fikricha, bu zonalarda tadbirkorlik faoliyatiga keng imkoniyatlar yaratish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlash mumkin.

David Rikardo ning "komparativ afzalliklar" nazariyasida erkin iqtisodiy zonalar mamlakatlar o'rtasidagi savdo munosabatlarini kuchaytirishga yordam beradi. Uning fikricha, bu zonalardagi maxsuslashgan ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorlikni oshiradi va eksport salohiyatini kuchaytiradi.

Fridrix Xayek ning fikricha, erkin iqtisodiy zonalar bozor iqtisodiyotining asosiy tamoyillariga mos kelib, xususi tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlaydi va iqtisodiy erkinlikni kuchaytirishga yordam beradi. Uning fikricha, bu zonalardagi erkin bozor mexanizmlari iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Milton Fridman erkin iqtisodiy zonalar iqtisodiy liberallashtirishning muhim tarkibiy qismi deb hisoblaydi. Uning fikricha, bu zonalardagi soliq va bojxona yengilliklari tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantiradi va iqtisodiy o'sishga turtki beradi.

Jon Meynard Keyns ning fikricha, erkin iqtisodiy zonalar iqtisodiy inqirozlarni yumshatishda va investitsiyalarni faollashtirishda muhim rol o'ynaydi. Uning nazariyasiga ko'ra, davlat tomonidan tashkil etilgan erkin iqtisodiy zonalar inflyatsiya va ishsizlikni kamaytirishga yordam beradi.

Amartiya Senning fikricha, erkin iqtisodiy zonalar ijtimoiy taraqqiyotni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Uning nazariyasiga ko'ra, bu zonalarda yaratilgan ish o'rinlari va ijtimoiy infratuzilmalar inson kapitalini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Duglas Nort erkin iqtisodiy zonalar institutsional rivojlanishdagi rolini ta'kidlaydi. Uning fikricha, bu zonalar yangi institutsional mexanizmlarni joriy qilish orqali iqtisodiy o'sishga yordam beradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Xarvi Leybensteynning "X-effektivlik" nazariyasiga ko'ra, erkin iqtisodiy zonalar korxonalarining ichki samaradorligini oshirish uchun qulay muhit yaratadi. Uning fikricha, bu zonalardagi raqobatbardosh muhit korxonalarni samarali faoliyat yuritishga undaydi.

Bu olimlarning fikrlari erkin iqtisodiy zonalarining turli iqtisodiy jarayonlarga ta'sirini yoritadi va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rnini ilmiy nuqtayi nazardan asoslab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada EIZlarning iqtisodiy rivojlanishga qo'shadigan hissasi, shu jumladan, investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlari yaratish va eksport salohiyatining nazariy-ilmiy asoslarini sharhlash, statistik kuzatish, statistik guruhlash, jadval va grafiklar, statistik ko'rsatkichlar, statistik taqqoslash, induksiya va deduksiya, ilmiy abstraksiyalash kabi usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

EIZlar orqali rivojlanishni rag'batlantirish jarayonining yana bir muhim jihati – bu zonalardagi soliq va bojxona imtiyozlari, huquqiy va ma'muriy yengilliklardir. Ushbu yengilliklar tadbirkorlar uchun qo'shimcha rag'bat yaratib, ularning biznes faoliyatini yuqori darajada amalga oshirishlariga imkon beradi. Natijada, ushbu zonalarda tashkil etilgan korxonalar nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro bozorda ham o'z o'rnini mustahkamlaydi.

Shuningdek, erkin iqtisodiy zonalar tashkil etish mamlakat iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish, ya'ni iqtisodiy faoliyatning turli sohalarini rivojlantirish imkonini beradi. Innovatsion va yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarishning rag'batlantirilishi esa mamlakat iqtisodiyotining ilg'or sohalaridagi raqobatbardoshligini oshiradi. Bu esa iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Shunday qilib, erkin iqtisodiy zonalarining mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishdagi ahamiyatini o'rganish nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va siyosiy jihatlardan ham dolzarb masaladir. Zero, ularni samarali boshqarish va to'g'ri integratsiya qilish orqali mamlakatning jahon iqtisodiyotidagi pozitsiyasini mustahkamlash, uning rivojlanish salohiyatini oshirish va aholi farovonligini yaxshilash mumkin. Shu boisdan, ushbu mavzuni chuqur tahlil qilish va uning turli qirralarini yoritish milliy iqtisodiy strategiyaning muhim qismi sifatida qaralishi lozim.

Erkin iqtisodiy zonalar muayyan hududlarda maxsus iqtisodiy, huquqiy va ma'muriy shart-sharoitlar yaratish orqali tadbirkorlik va investitsiya faoliyatini rag'batlantirish maqsadida tashkil etiladi. Bu zonalarda odatda soliq va bojxona imtiyozlari, huquqiy yengilliklar, infratuzilmaviy qo'llab-quvvatlash kabi mexanizmlar

qo'llaniladi. EIZlar davlat tomonidan maxsus tartibga solinadi va ularning asosiy maqsadi mamlakat iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shishdan iborat.

EIZlarning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri ko'p qirrali bo'lib, ularning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

1. Investitsiyalarni jalb qilish: EIZlar xorijiy va mahalliy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish orqali ularning mamlakatga investitsiya kiritishiga turtki beradi. Bu zonalaridagi soliq va bojxona imtiyozlari, shuningdek, huquqiy muhofaza choralari investorlar uchun jozibadorlikni oshiradi.

2. Yangi ish o'rinlari yaratish: EIZlar ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohaslarida yangi korxonalarning tashkil etilishiga yordam beradi. Natijada, mamlakatda ish o'rinlari soni ortadi, bu esa ijtimoiy barqarorlik va aholi turmush darajasining yaxshilanishiga olib keladi.

3. Eksport salohiyatini oshirish: EIZlar orqali ishlab chiqarilgan mahsulotlar ichki va tashqi bozorlarga yo'naltirilishi mumkin. Bu esa mamlakatning eksport salohiyatini oshirishga, tashqi savdo balansini yaxshilashga xizmat qiladi.

4. Texnologik innovatsiyalarni joriy etish: EIZlar yangi texnologiyalar va innovatsion ishlanmalarni joriy qilish uchun qulay muhit yaratadi. Bu esa mamlakat sanoatining texnologik darajasini oshirishga va raqobatbardoshligini kuchaytirishga yordam beradi.

5. Milliy sanoatni diversifikatsiya qilish: EIZlar mamlakat iqtisodiyotini turli sohalarda rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Innovatsion va yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarish orqali iqtisodiy tuzilmaning diversifikatsiyasi ta'minlanadi.

Erkin iqtisodiy zonalarining samarali faoliyati bo'yicha jahon tajribasi turli mamlakatlar misolida ko'rsatib o'tilgan. Xitoydagi Shenchjen erkin iqtisodiy zonasi mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynadi va Xitoyning jahon iqtisodiyotidagi yetakchi mamlakatlardan biriga aylantirdi. Singapurdagi erkin iqtisodiy zonalar orqali mamlakat katta investitsiyalarni jalb qilishga va yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarishni rivojlantirishga muvaffaq bo'ldi. Janubiy Koreyaning erkin iqtisodiy zonalarida esa mamlakat sanoatining texnologik rivojlanishiga va eksport salohiyatini oshirishga xizmat qildi. Bu misollardan ko'rinadiki, erkin iqtisodiy zonalar mamlakat iqtisodiyotining turli sohaslarini rivojlantirishda va uning jahon iqtisodiyotidagi raqobatbardoshligini oshirishda katta ahamiyatga ega.

Erkin iqtisodiy zonalar mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda ko'plab ijobiy natijalarga erishish imkonini beradi. Birinchi navbatda, bu zonalar orqali mamlakatdagi ish o'rinlari sonini oshirish va aholining ijtimoiy barqarorligini ta'minlash mumkin. Ikkinchidan, EIZlar orqali jalb qilingan investitsiyalar mamlakatning ichki iqtisodiy faoliyatini jadallashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu zonalarida amalga oshiriladigan innovatsion ishlanmalar va yangi texnologiyalar milliy sanoatning raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, EIZlar mamlakatning eksport salohiyatini oshirish va tashqi savdo balansini yaxshilashga yordam beradi. Bu esa mamlakatning jahon iqtisodiyotidagi pozitsiyasini mustahkamlashga va uning global savdodagi ishtirokiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, erkin iqtisodiy zonalarini samarali boshqarish va ularning iqtisodiy siyosatga to'g'ri integratsiya qilinishi muhim ahamiyatga ega. Davlat tomonidan tashkil etilgan aniq va uzoq muddatli strategiyalar orqali bu zonalarining samaradorligi ta'minlanadi. Shuningdek, bu zonalarining huquqiy va ma'muriy muhitini yaxshilash, infratuzilmani rivojlantirish va tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash davlatning muhim vazifalaridan biri bo'lib qoladi.

Erkin iqtisodiy zonalar mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniq. Ular investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, texnologik innovatsiyalarni joriy etish va eksport salohiyatini oshirish orqali iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi. Jahon tajribasi ko'rsatganidek, bu zonalarini samarali boshqarish va rivojlantirish mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashda hal qiluvchi omil bo'lishi mumkin. Shu boisdan, erkin iqtisodiy zonalarini to'g'ri yo'naltirish va ularning faoliyatini rivojlantirish milliy iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi kerak.

O'zbekiston Respublikasi hududidagi chet el investitsiyalari ishtirokidagi korxonalar deganda aksiyalarning (ulushlari, paylarining) yoki ustav jamg'armasining kamida o'ttiz foizini chet el investitsiyalari tashkil etadigan korxonalar tushuniladi. Ular O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga zid kelmaydigan har qanday tashkiliy-huquqiy shakllarda faoliyat ko'rsatadilar. Chet el investitsiyalari ishtirokidagi korxona qatnashchilaridan biri chet ellik investor bo'lishi shart.

Chet el investitsiyalari ishtirokidagi korxona uni ta'sis etish yo'li bilan yoki ilgari chet el investitsiyalari ishtirokisiz ta'sis etilgan korxonada ishtirok etish ulushini (payini, aksiyalarini) yoxud bunday korxonani butunlay, shu jumladan xususiy lashtirish jarayonida chet ellik investor tomonidan sotib olinishi natijasida tashkil etilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. Рау А. Лисаковская специальная в глобальной сети экономических зон // Каржы - Каражат. - 1998. № 9. С. 51-55.
2. Ж.Умирзоков. Махсус иқтисодий зоналарда инвестицион фаоллики ошириш истиқболлари. 08.00.07 – “Молия, пул муомаласи ва кредит” иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (Doctor of Philosophy) диссертацияси автореферати. Тошкент 2022 йил, 12 бет.

3. Тимонина И.Л. Япония: опыт регионального развития. М.: Наука, 1992.
4. Друзик С.Я. Свободные экономические зоны в системе мирового хозяйства: учебетлар. Пособие. Мн.: "ФУА. информ", 2000. С. 368.
5. Ивченко В.В., Самойлова Л.БЕТЛАР. Свободные экономические зоны в зарубежных С.анах и России. Учебное пособие. Калининград: Янтарный сказ. 1999. - 167С.
6. Данько Т., Окрут З. Свободные экономические зоны в мировом хозяйстве: Учебетлар. Пособие /Российская экономическая академия им. .В.Плеханова. М.: Инфра-М., С.1998. 168.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

